

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Med afsæt i de to deputationer i Miljø- og Fødevareudvalget den 1. december 2021 fra henholdsvis Friluftsnævnet Rold Skov og Børnenes Hus Hammelev, jf. MOF alm. del – bilag 106 og 123, bedes ministeren redegøre for regeringens stillingtagen til den stadig stigende bekymring i offentligheden i forhold til etableringen af i alt 15 naturnationalparker rundt om i Danmark, herunder følgende elementer:

- Adgangsforhold og mulighed for friluftsliv, når naturnationalparkerne indhegnes og store græssende dyr sættes ud.
- Mulighed for anden aktivitet fra f.eks. skovbørnehaver indenfor naturnationalparkernes områder.
- Dyrevelfærd, som følge af mere lempelige dyrevelfærdsregler på naturnationalparkernes arealer.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jacob Jensen (V), Erling Bonnesen (V), Hans Christian Schmidt (V), Thomas Danielsen (V), Torsten Schack Pedersen (V), Anni Matthiesen (V) og Kristian Pihl Lorenzen (V).

Svar

Introduktion - naturkrisen

- Naturen er i krise!
- Jeg har sagt det før, og jeg siger det gerne igen – og igen. For det er så vigtigt, at vi alle sammen forstår, hvad det er, vi risikerer at miste, hvis vi ikke skrider ind – lige nu.
- FNs naturpanel IPBES, som er pendanten til FNs klimapanel ift. biodiversitet, har i 2018 konkluderet, at biodiversiteten i Europa er i vedvarende stærk tilbagegang.
- I Danmarks seneste afrapportering til EU-Kommissionen i forhold til Habitatdirektivet er over halvdelen af de rapporterede arter og ikke mindre end 95 pct. af de rapporterede naturtyper i ugunstig bevaringsstatus.
- Det er vores fælles natur – og det er vores fælles ansvar at handle på den viden og bremse tilbagegangen.
- Derfor bekymrer det mig, at der stadig den dag i dag bliver sat spørgsmålstegn ved forskernes konklusion om, at naturen er presset.

Hvorfor naturnationalparker?

- En række forskere har igennem en fælles ekspertudtalelse, der er afgivet i forbindelse med det danske IPBES-samarbejde, peget på fem handlemuligheder, der kan bidrage til at vende den negative udvikling for biodiversiteten i Danmark.
- Det omfatter blandt andet etablering af store, selvforvaltende naturområder, genopretning af naturlig hydrologi, udlægning af urørt skov og genopretning af nøglearter og deres funktioner.
- Hvis vi skal vende den udvikling, som vores årelange påvirkning af naturen har resulteret i – ja, så skal der altså nye tiltag på banen. Mere af det samme er ikke nok.
- I naturnationalparkerne får vi store, sammenhængende arealer, hvor vi lukker ned for produktionen og i højere grad slipper taget.
- Men det er ikke nok blot at give slip, hvis vi skal genskabe betingelserne for, at naturlige processer kan udfolde sig.
- Vi skal lukke dræn og genskabe den naturlige variation af våde og tørre områder til gavn for arter med forskellige præferencer. Naturligvis under hensyntagen til naboer.

- Og nøglearterne, de kommer desværre heller ikke bare tilbage af sig selv. Derfor vil vi også mange steder udsætte store græssende dyr, der kan skabe mere dynamik og diversitet.
- Mere selvforvaltende natur med græssende dyr er noget, som Venstres daværende miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann også mente, var en god idé for blot to år siden i Fussingø.
- I april 2019 udtalte daværende miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann Jensen til Randers Amtsavis, at ”*der skal nogle store græssere ud, og så skal naturen ellers være uberørt.*”
- Når vi bringer de store dyr tilbage til naturen, er vi samtidig nødt til at sætte hegn op. Hegnet skal forhindre dyrene i at vandre ud på trafikerede veje – eller at opsøge landmandens marker for at finde føde. Men hegnet behøver ikke at være skæmmende eller begrænsende for mennesker eller vilde dyr.

Bekymringer – friluftsliv, børn og dyrevelfærd

- Og det fører mig hen til de bekymringer, jeg bliver præsenteret for i debatten om naturnationalparkerne. Nemlig hvad hegnet og udsætningen af de store dyr får af betydning for den måde, vi bruger områderne i dag.

- Først og fremmest vil jeg understrege, at de kommende naturnationalparker tilhører os alle sammen. Der vil være åbent hele døgnet rundt, alle ugens dage, hele året.
- Den enkelte naturnationalpark skal planlægges og tilpasses ud fra lokale forhold. Der er ikke nogen fast skabelon for, hvordan en naturnationalpark skal se ud.
- Jeg kan godt forstå, at der er mange bekymringer, for naturnationalparkerne *er* noget nyt, og nogle ting *vil* være anderledes.
- Derfor er jeg også glad for, at bekymringerne bliver italesat. Omvendt er det vigtigt, at debatten ikke stopper ved kritikken, men at vi fortsætter med en konstruktiv dialog, så vi kan finde gode løsninger.
- Miljøministeriet, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet har indgået en trepartsaftale for at finde gode løsninger for friluftslivet, og der er afsat 5 mio. kroner til hver naturnationalpark til at sikre og videreudvikle faciliteter.
- Vi har allerede set flere eksempler på lokale løsninger i de fem områder, der allerede er udvalgt som kommende naturnationalparker.

- I Gribskov og Fussingø vil man fx fortsat kunne køre mountainbike på de etablerede spor, ride en tur eller gå med hunden.
- I Tranum har Naturstyrelsen foreslået, at der skal etableres en ridesti hele vejen rundt om nationalparken – med etablering af nyt shelter og hestefold, så man også kan overnatte med sin hest i naturen.
- Der kan også være nogle aktiviteter, hvor vi skal finde alternative løsninger uden for området – som det fx er tilfældet med hundeskoven i Fussingø.
- Så er der bekymringen for vores børn – for hvad kan der fx ske, hvis en skovbørnehave bruger et område, hvor der nu bliver udsat store dyr?
- Den bekymring tager jeg meget alvorligt. For selvfølgelig skal børn bruge skoven og naturen. De skal klatre i træer, bygge huler, sanse og lære.
- Og her har vi en meget vigtig formidlingsopgave foran os – både i forhold til os voksne, men også i forhold til børnene. For vi skal alle sammen lære, hvordan man opfører sig i områder, hvor der går store dyr frit omkring.

- Der er heldigvis masser af gode erfaringer at trække på, fx fra Dyrehaven i Jægersborg eller fra Langeland, hvor der er udsat heste.
- Og så skal vi huske, at der er tale om meget store områder, og om dyr der ikke kommer til at være opsøgende, fordi de i udgangspunktet ikke bliver fodret.
- Hvilket bringer mig videre til bekymringen om de dyr, vi sætter ud i naturnationalparkerne.
- Dyrevelfærd i naturnationalparkerne er et emne, der ligger rigtig mange mennesker på sinde. Heldigvis.
- For selvfølgelig skal dyrene have det godt. De får rig mulighed for naturlig udfoldelse i de store naturområder, og vi skal sikre, at de har tilstrækkelig med føde, vand, ly og læ hele året.
- Dispensationsmuligheden i dyrevelfærdsloven ændrer ikke ved forpligtigelsen om, at dyrene skal behandles forsvarligt.
- Naturstyrelsen udarbejder proaktive forvaltningsplaner til hver af de kommende naturnationalparker, som dækker alle årstider.
- Der vil ligeledes blive udarbejdet beredskabsplaner, der skal sikre dyrenes velfærd

i risikoperioder, fx i hårde isvintre, og der vil være en dyrlæge tilknyttet besætningerne.

- Naturpleje skal gå hånd i hånd med god dyrevelfærd – både indenfor og uden for naturnationalparkerne.

Afrunding – den videre proces

- Nu står vi så på tærsklen til at udvælge de sidste op mod ti områder, hvilket der – helt naturligt – er stor interesse i.
- Og der er også ganske forståeligt bekymringer omkring, hvad en naturnationalpark i lokalområdet kan betyde for skovbørnehaven, for rytteren, for mountainbikeren og alle os andre.
- I den forbindelse vil jeg gentage, at der endnu ikke er lavet konkrete planer for de enkelte op til 10 områder. Det skal ske i dialog med borgere, interessenter og kommuner, så vi kan skabe lokalt forankrede løsninger.